

Asia: VN/27993/2024

Lausuntopyyntö Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman luonnoksesta vuosille 2026-2033

1 Johdanto

1. Johdanto

Johdanto-osiossa esitellään asianmukaisesti toimeenpanosuunnitelman tausta, tavoitteet sekä edellisten toimeenpanosuunnitelmien toteutumista.

On merkittävää, että Istanbulin sopimuksen kansallinen toimeenpanosuunnitelma huomioi ensimmäistä kertaa myös digitaalisten ympäristöjen ja digitaalisten keinojen kautta tapahtuvan väkivallan sopimuksen soveltamisalalla.

1.1 Toimeenpanosuunnitelman valmistelu ja lähtökohdat

On hyvä, että toimeenpanosuunnitelman luonnoksessa väkivaltaa tarkastellaan monipuolisesti sekä laadullisena että tilastollisena ilmiönä.

Suunnitelman valmistelua ja sen lähtökohtia on kuvattu kattavasti ja selkeästi. Valmistelun vastuutahot, hyödynnetty tietopohja sekä NAPE: n järjestämät työpajat on esitetty riittävällä tarkkuudella, ja suunnitelmassa on huomioitu hyvin myös muut teemaan liittyvät toimintaohjelmat ja -suunnitelmat.

Hallitusohjelman mukainen selvitys tarpeesta velvoittavalle lainsäädännölle kuntien ja hyvinvointialueiden väkivallan ehkäisyn ja väkivallan vastaisen työn rakenteiden vahvistamiseksi pidetään perusteltuna. On keskeisen tärkeää varmistaa, että kansallisella lainsäädännöllä turvataan Istanbulin sopimuksen tehokas toimeenpano.

Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman rinnalla valmisteltava Väkivallaton lapsuus -toimeenpanosuunnitelma on myös tärkeä osa kokonaisuutta. Näiden suunnitelmien sekä muun

lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn liittyvän kehittämistyön tulisi täydentää toisiaan ja muodostaa yhtenäinen, vaikuttava kokonaisuus.

1.2 Toimeenpanosuunnitelman rakenne

Toimeenpanosuunnitelman rakenne on selkeä ja jäsennelty Istanbulin sopimuksen perusperiaatteiden mukaisesti. Nelijakoinen rakenne sekä kolme läpileikkaavaa päätavoitetta muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden, joka tukee suunnitelman tavoitteiden saavuttamista. Toimeenpanosuunnitelma on laaja kokonaisuus, jonka hahmottamista tukisi tiivis ja mahdollisesti visuaalinen kuvaus kokonaisuuden tavoitteista ja toimenpiteistä. Tällainen kuvaus helpottaisi eri toimijoiden vastuiden tunnistamista toimeenpanotyössä ja parantaisi kokonaisuuden ymmärrettävyyttä.

On myönteistä, että yhtenä läpileikkaavana päätavoitteena on haavoittuvuustekijöiden huomioimisen vahvistaminen naiseen kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisyssä ja torjunnassa. Lisäksi moniammatillisuuden sekä tietopohjan vahvistaminen läpileikkaavina tavoitteina ovat erittäin tärkeitä ja tukevat kokonaisvaltaista ja vaikuttavaa toimeenpanoa. Suunnitelmassa käytetään monessa kohdassa ehdollisia sanamuotoja, kuten ”huomioidaan mahdollisuuksien mukaan” ja ”pyrkii toteuttamaan”, mikä osaltaan luo vaikutelmaa, että jo lähtökohtaisesti toimenpiteiden toteutettavuuteen liittyy selkeää epävarmuutta.

1.3 Toimeenpanosuunnitelman toteutuksen koordinointi ja seuranta

Toteutuksen koordinointi ja seuranta on suunniteltu hyvin. NAPE-toimikunnan selkeä rooli toimeenpanon koordinaattorina ja vaikutusten arvioijana luo perustan Istanbulin sopimuksen pitkäjänteiselle toteutukselle.

On hyvä, että poikkihallinnollinen ja monialainen yhteistyö sekä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa on tunnistettu tärkeäksi toimeenpanon kannalta.

Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman edistymistä seurataan systemaattisesti kyselyjen ja väliarvioinnin avulla. Arviointien mahdollistama joustavuus sekä toimenpiteiden tarkentaminen tarvittaessa tukevat jatkuvaa kehittämistä. Erityisen tärkeää on myös tiedonkeruun ja dokumentoinnin vahvistaminen, joka mahdollistaa ilmiön ymmärtämisen ja palveluiden kehittämisen.

Tehdyn kehittämistyön vaikuttavuutta tulisi myös arvioida. Mikäli tavoitteiden edistäminen jää pääosin hyvinvointialueiden, yksittäisten työryhmien tai virkamiesten harkinnan varaan, uhkana on, että kehittämistyön kansallinen tasalaatuisuus ei toteudu.

Suunnitelmaluonnoksessa todetaan, että kansallisiin vähemmistöihin kuuluvista kuten saamelais- ja romanitaustaisten naisten kokemasta väkivallasta Suomessa ei ole kattavaa ajantasaista tietoa.

Saamelaiskäräjiä on kuitenkin osallistettu suunnitelman valmistelussa, ja saamelaiset mainitaankin suunnitelmassa useissa kohdissa.

Olisi ollut tärkeä selvittää myös romanien tilannetta ja tarpeita tarkemmin esimerkiksi fokusryhmähaastatteluilla. Toimeenpanosuunnitelmassa olisi hyvä olla toimia, joilla tuettaisiin eri yhteisöjen sisäistä vuoropuhelua väkivallattomiin käytäntöihin siirtymisessä (luopuminen haitallisista kulttuurisista käytännöistä).

Toimeenpanosuunnitelman toimenpiteille ei ole osoitettu erillistä rahoitusta, vaan niiden toteuttaminen nojautuu kunkin hallinnonalan olemassa oleviin resursseihin ja hankerahoituksiin. Tämä muodostaa merkittävän riskin tavoitteiden toteutumiselle, sillä ilman riittäviä resursseja moni hyvä tavoite voi jäädä käytännössä toteutumatta.

Väkivaltatyön tulisi toteutua arjen palveluissa ja olemassa olevissa palvelurakenteissa monialaisessa yhteistyössä. Kokonaisuuden vaikuttavuuden kannalta on tärkeää turvata systemaattinen ja kansallisesti yhdenmukainen toimeenpano sekä riittävä resurssien allokaatio. Valtiotason leikkaukset järjestöjen rahoitukseen ovat uhka monitoimijaiselle yhteistyölle ja järjestöjen tärkeälle ruohonjuuritason väkivaltatyölle.

Suunnitelman tavoitteistoon 4 (s. 42) on kirjattu tavoite varmistaa monialaistenväkivallan ehkäisyn rakenteiden (ml. poikkihallinnollinen koordinaatio) perustaminen ja pysyvyys valtakunnallisesti, hyvinvointialueilla ja kunnissa. Koordinaatioresurssin pysyvyys (ei määräaikainen tai hankkeisiin sidottu resurssi) kullakin tasolla on keskeistä pitkäjänteisen työn mahdollistamiseksi.

1.4 Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan esiintyvyys

Kappale antaa hyvän kokonaiskäsityksen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ilmiöstä. Ilmiötä on tarkasteltu määrällisesti, sukupuolistuneena väkivaltana sekä väkivallan eri muotojen näkökulmasta. Myös intersektionaalisuutta on käsitelty, joskin melko yleisellä tasolla. Helsingin kaupunki ehdottaa, että erityisen haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä kuten vammaiset henkilöt, maahanmuuttajanaiset, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt tai iäkkäät naiset kuvattaisiin tarkemmin omine erityispiirteineen.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa kohdataan usein vaativia asiakastilanteita, joissa väkivallan uhri ja tekijä saattavat asua samassa taloudessa. Lisäksi voi esiintyä tilanteita, joissa kaltoinkohteluun syyllistynyt henkilö toimii uhrin puolesta asioivana osapuolena eri palveluissa. Näiden tilanteiden asianmukainen tunnistaminen ja käsittely edellyttää henkilöstöltä vahvaa osaamista sekä kykyä tarkastella tilannetta kokonaisvaltaisesti ja sensitiivisesti. Tämän vuoksi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten koulutus ja jatkuva osaamisen kehittäminen väkivallan teemojen tunnistamisessa ja kohtaamisessa on keskeistä laadukkaan ja turvallisen tuen varmistamiseksi.

2 Tavoitteet ja toimenpiteet

2 Tavoitteet ja toimenpiteet

Tavoitteille olisi jo luonnosvaiheessa tullut määritellä mittarit, sillä niiden mukanaolo olisi tarjonnut keskeistä tietoa toimeenpanon seurattavuuden ja arvioinnin näkökulmasta.

Mittarien määrittelyvaiheessa on tärkeää huomioida alueelliset erityispiirteet, jotta mittarit ovat aidosti sovellettavissa erilaisiin toimintaympäristöihin. Helsinki (kuntana ja hyvinvointialueen tehtävien järjestäjänä) sekä muut Suomen kunnat ja hyvinvointialueet eroavat toisistaan merkittävästi esimerkiksi väestörakenteen, palveluverkoston laajuuden, saavutettavuuden ja käytettävissä olevien resurssien osalta.

Mittarit tulisi rakentaa siten, että ne mahdollistavat tavoitteiden vertailtavuuden ja seurannan kansallisesti, mutta myös ottavat huomioon alueiden väliset erot. Esimerkiksi väestöpohjan, vieraskielisten osuuden tai harvaan asuttujen alueiden saavutettavuushaasteiden kaltaiset tekijät olisi hyvä suhteuttaa mittareihin.

Yhteismitallisten mittareiden kehittäminen on haastavaa. Olisi kuitenkin tärkeää, että mittaristo sisältää sekä yhtenäisiä valtakunnallisia indikaattoreita että mahdollisuuden alueelliseen täydentämiseen tai kontekstisidonnaiseen tulkintaan. Näin voidaan varmistaa sekä kansallinen yhdenvertaisuus että alueellisesti relevantti seuranta ja kehittäminen.

Yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistämisen näkökulmasta erityisen kannatettava on suunnitelman läpileikkaava tavoite sukupuolen ja erilaisten risteävien haavoittuvuustekijöiden huomioimisesta.

2.1 Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ennaltaehkäisy

On hyvä, että naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisyä kuvaavassa osuudessa on monipuolisesti kuvattu väkivallan ennaltaehkäisyn tarpeita ja toimia. Tietoisuuden lisääminen väkivallasta sukupuolistuneena ilmiönä, koulutuksen rooli väkivallan tunnistamisessa, puheeksiotossa ja palveluohjauksessa, sekä yksityisen sektorin ja median huomioiminen ovat tärkeitä ja ajankohtaisia näkökulmia.

Toimenpiteet muodostavat kattavan kokonaisuuden, joka tukee väkivallan ehkäisyä lisäämällä tietoisuutta, vahvistamalla koulutusta ja kehittämällä ammattilaisten osaamista. Eri toimenpiteissä nostetaan esiin ajankohtaisia ja merkityksellisiä keinoja sukupuolistuneen väkivallan näkyväksi tekemiseksi, ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi.

Erityisen tärkeää on, että viestinnässä tuodaan esiin väkivallan juurisyyt yhteiskunnallisina ja rakenteellisina ilmiöinä, ja että kampanjoihin sisällytetään toivon näkökulma sekä viesti avun

saatavuudesta. Julkisten tilojen turvallisuuteen, median rooliin ja verkkohäirintään liittyvät toimet vastaavat selvästi yhteiskunnan nykyisiin tarpeisiin.

Koulutuksen rooli väkivallan ehkäisyssä on keskeinen. Toimenpiteet, jotka kohdistuvat perusopetuksen sisältöihin, opetushenkilöstön osaamiseen sekä harrastustoiminnan turvallisuuteen, ovat perusteltuja ja tärkeitä lasten ja nuorten suojaamisessa. Sukupuolistuneen väkivallan käsittely osana seksuaali-, tunne- ja turvataitokasvatusta tukee pitkäjänteistä asennemuutosta.

Seksuaalirikoslainsäädännön muututtua suostumukseen perustavaksi on tärkeää, että suostumuskulttuuriin kasvattaminen on systemaattisesti mukana mm. koulujen seksuaalikasvatuksessa ja tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetuksessa. Valtakunnallisesti pitäisi löytää keinoja varmistua, että eri kunnissa ja eri kouluissa seksuaalikasvatusta toteutetaan riittävässä laajuudessa ja laadukkaasti, sillä kouluilla on käytännön toteutuksessa paljon itsenäistä harkintavaltaa.

Ammattilaisten osaamisen vahvistaminen koulutuksen kaikilla tasoilla, mukaan lukien täydennyskoulutus ja moniammatillinen yhteistyö, on olennainen osa väkivallan torjuntaa. Erityistä huomiota toivotaan kiinnitettävän täydennyskoulutukseen, jotta osaamista voidaan vahvistaa myös jo työelämässä olevien ammattilaisten keskuudessa.

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ennaltaehkäisyssä on tärkeää selkeyttää hyvinvointialueiden ja kuntien roolit ja vastuut. Toimeenpanosuunnitelmassa esitetyt ennaltaehkäisevät toimenpiteet ovat kannatettavia, mutta tavoitteessa 1 olisi syytä korostaa selvemmin sekä kuntien että hyvinvointialueiden merkitystä ja vastuuta väkivallan ehkäisyssä.

Tavoitteissa 1.1. ja 1.2. ei nykyisin mainita lainkaan kuntien ja hyvinvointialueiden roolia, vaikka niillä on keskeinen asema alueellisessa viestinnässä sekä asukkaiden osallisuuden edistämisessä. Esimerkiksi Helsingin kaupunki on viime vuosina järjestänyt useita lähisuhdeväkivallan ehkäisyn viestintäkampanjoita, kuten "Rakaskin ihminen voi satuttaa" (2022-2023) ja "Kotona tehty ei ole aina rakkaudella tehty" (2024).

Kuntien ja hyvinvointialueiden henkilöstö työskentelee päivittäin haavoittuvien ryhmien parissa, mikä luo luonnollisen pohjan asukkaiden ja asiakkaiden osallistamiselle sekä vaikuttamiskampanjoille, kuten tavoitteessa 1.2. asetetaan. Tämä korostaa tarvetta, että ennaltaehkäisytöön suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan selkeästi huomioon sekä kuntien että hyvinvointialueiden vastuut ja roolit.

Lisäksi Soste ry:n sosiaalibarometrikatsauksessa tuotiin esille vastaajien näkemyksiä siitä, että tulevaisuudessa eriarvoistumiskehitys saa aiempaa vähemmän painoarvoa. Myös auttamisen painopisteen siirtyminen läheisille ja järjestöille nousi esille.

Haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt ovat riskissä jäädä avun ulkopuolelle, jos hyvinvointia uhkaavat tekijät nimenomaisesti ovat samalla henkilöitä, joiden tuen varaan henkilön tulee turvata. Tämä tuli esille muun muassa korona-aikana, jolloin apua tarvitsevat joutuivat turvautumaan niin sanottuihin katkenneisiin perhesuhteisiin. Vakaa ja turvallinen yhteiskunta, jossa hyvinvointialueiden ammatillinen henkilöstö pystyy tarjoamaan laadukasta palvelua myös suoraan asiakkaille, on paras ennaltaehkäisyväline.

Terveydenhuollon henkilöstön osaamiseen ja koulutukseen, esimerkiksi Avainhenkilömallin kautta, tulee kiinnittää huomiota, jotta ammattilaisilla on valmiudet tunnistaa ja puuttua väkivaltaan varhaisessa vaiheessa.

Nais- ja perheväkivallan ennaltaehkäisyssä on välttämätöntä tehdä kuntien ja hyvinvointialueiden roolit ja vastuut selkeiksi, varmistaa henkilöstön riittävä resursointi ja osaaminen sekä hyödyntää näiden toimijoiden vahvaa asemaa arjen kohtaamisissa ja asukkaiden osallistamisessa.

2.2 Väkivallan uhrien tuki ja palvelut väkivallan kaikille osapuolille

SERI-tukikeskusten ja turvakotien resursointi ja saavutettavuus, erityisesti harvaan asutuilla ja vähemmistöalueilla, tulee varmistaa. Myös Nollalinjan jatkuvuus on tärkeää.

Väkivallan kaikille osapuolille tulee tarjota oikea-aikaista ja riittävää tukea. Päihde- ja mielenterveyspalvelut ovat keskeisiä tunnistuspaikkoja, ja henkilöstön osaamista on vahvistettava. Kunniaan liittyvän väkivallan tunnistamiseen, avun saannin helpottamiseen ja pitkäkestoisen tuen järjestämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaation turvaaminen hyvinvointialueella on kannatettavaa. Koordinaation onnistuminen edellyttää pitkäjänteistä

rakenteiden ja käytäntöjen kehittämistä sekä eri toimijoiden aktiivista yhteistyötä, yhteensovittamista, koordinointia ja seuranta. Helsingin kaupungilla toimii kokopäiväinen lähisuhdeväkivaltakoordinaattori, jonka rooli palvelukokonaisuuden kokoajana ja eri toimijoiden välisen yhteistyön edistäjänä on keskeinen.

Helsingin kaupunki kannattaa toimeenpanosuunnitelmassa esitettyjä tavoitteita väkivallan uhrien tuen ja palveluiden osalta. Samalla muistutetaan

Helsingin erityisasemasta suhteessa hyvinvointialueisiin, sillä koordinaatiovastuu toimenpiteissä 2.1. ja 2.2. on kaupungilla.

Huomionarvoista on, että hyvinvointialueet eivät nouse esiin toimenpiteen 2.5. vastuutahoina, vaikka lakisääteiset päihde- ja mielenterveyspalvelut järjestetään hyvinvointialueiden sekä Helsingin kaupungin toimesta. Tämä tulisi ottaa huomioon vastuiden selkeyttämisessä.

Lisäksi väkivaltatyön Avainhenkilömallilla koulutettujen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten lukumäärää voisi hyödyntää asianmukaisesti toimenpiteiden vaikutusten arvioinnin mittarina esimerkiksi kohdassa 2.5. Tämä tukisi toteutuksen seurannan ja arvioinnin systemaattisuutta.

Suunnitelmassa tulisi huomioida ja konkretisoida tarkemmin monitoimijaisen työmallin vastuut erityisesti tilanteissa, joissa on tarpeen turvata väkivallan kokijan turvallisuus, mutta jotka eivät suoraan kuulu palveluiden järjestämisen piiriin, kuten muuttoon ja taloudelliseen selviytymiseen liittyvän tuen tarjoaminen, sillä väkivallan kokija saattaa joutua asettamaan itsensä vaaraan useamman kerran käytännön järjestelyiden aikana väkivallan kierteestä irtautuakseen.

2.3 Väkivallan uusiutumisen estäminen ja rikosvastuun toteutuminen

Asukkaiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin näkökulmasta on tärkeää, että poliisin ja muiden viranomaisten osaamista on vahvistettava sukupuolisensitiivisesti ja traumainformoidusti. Pakottavan kontrollin kriminalisoinnin tarveselvitys on ajankohtainen ja tärkeä toimenpide.

Rikosvastuun toteutumista koskien toimeenpanosuunnitelmaan olisi hyvä sisällyttää tavoite/toimenpide oikeusprosessien käsittelyaikojen lyhentämisestä. Toimeenpanosuunnitelmassa on viitattu Amnestyn väestökyselyyn, jossa ilmeni epäluottamusta seksuaaliväkivaltaa kokeneiden oikeudenmukaiseen kohteluun viranomaisissa johtuen muun muassa oikeusprosessien venymisestä.

Erityinen huomio kiinnittyy lasten oikeuksiin perheväkivaltatilanteissa. Lapsen etu tulee varmistaa kaikessa päätöksenteossa, ja väkivaltatilanteessa läsnäolon vaikutuksia lainsäädäntöön tulee arvioida. Erotilanteissa on turvattava lasten ja vanhempien palvelut sekä lasten turvallisuus.

Yleisesti ottaen lapset eivät voi olla yksin turvakodissa ilman vanhempiaan, koska turvakodit tarjoavat suojan ja tuen erityisesti perheille, jotka ovat joutuneet väkivallan tai muun kriisin keskelle. Turvakodin tarkoituksena on tarjota turvallinen ympäristö koko perheelle, ja lapsen hoito ja turvallisuus ovat ensisijaisen tärkeitä. Huoltajan vastuulle jää järjestää arki tämän mukaisesti.

Suunnitelmassa tulisikin ottaa kantaa työelämän ja väkivallasta irtautumisen yhteensovittamiseksi, sillä hoivavastuu on vahvasti sukupuolistunutta, ja on tärkeää turvata erityisesti naisten

taloudellinen tilanne sekä huolehtia rakenteellisesti työelämässä pysymisen tuesta, jotta väkivallasta irtautuminen olisi mahdollisimman turvallista ja kestävää kaikille osapuolille.

Turvakotien olosuhteiden ollessa riittämättömiä väkivallan kokijan tilanteeseen (kuten hoivavastuu vammaisesta lapsesta, ikääntyneestä vanhemmasta tai oma pitkäaikaissairaus) nähden, olisi merkittävää, että vastuu turvakodin kaltaisten olosuhteiden järjestämisestä olisi kirjattu suunnitelmatasolle.

2.4 Toimien yhteensovittaminen ja tiedonkeruu

Kappale korostaa poikkihallinnollisen ja monialaisen koordinaation merkitystä Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanossa sekä tiedonkeruun ja tutkimuksen roolia väkivallan ehkäisytyössä. Systemaattinen dokumentointi ja säännöllinen tilastointi mahdollistavat tietopohjaisen päätöksenteon. Järjestöjen rooli, rahoituksen varmistaminen sekä tutkimuksen jatkuvuus ovat olennaisia toimenpiteiden vaikuttavuuden ja uhrien tavoittamisen kannalta.

Toimien yhteensovittaminen ja tiedonkeruu ovat keskeisiä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisyssä ja hoidossa. Vastuutahoja on useita, mikä voi johtaa koordinoinnin hajanaisuuteen, päällekkäisyyksiin sekä palveluiden laadun eroihin eri puolilla Suomea.

Kolmannen sektorin ja yksityisten toimijoiden rooli on tärkeä, mutta toiminnan jatkuvuuteen liittyy epävarmuutta, erityisesti rahoituksen puutteen vuoksi. On tärkeää varmistaa riittävä ja vakaana pysyvä rahoitus, jotta keskeiset toimenpiteet, kuten tietopohjan ja osaamisen vahvistaminen sekä turvakotipalvelujen laajentaminen, voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Polarisoitunut keskusteluilmapiiri voi hidastaa toimenpiteiden etenemistä. Tästä syystä mediakasvatuksella ja perusopetuksella on merkittävä rooli väkivaltateeman ymmärtämisen ja hyväksynnän lisäämisessä yhteiskunnassa.

Vaikuttavuuden näkökulmasta on tärkeää, etteivät toimenpiteet jää pelkästään yleisluontoisiksi. Ne tulee sisältää konkreettisia ja kohdennettuja toimia eri väestöryhmille, kuten saamelaisille, romaneille, paperittomille ja vammaisille. Tämä edellyttää selkeiden tavoitteiden, mittareiden ja seurannan määrittelyä, jotta toimenpiteiden vaikutuksia voidaan arvioida järjestelmällisesti ja jatkuvasti.

Yleisiä huomioita

Yleisiä huomioita

Toimien käytännön toteutuksessa korostuu eri viranomaisten, järjestöjen ja hyvinvointialueiden yhteistyö. Tämä on tärkeää, mutta myös riski: ilman konkreettista koordinaatiomekanismia ja riittäviä resursseja moni hyvä toimenpide voi jäädä irralliseksi.

Luonnoksessa vastuutahoiksi on monessa toimenpiteessä merkitty ensisijaisesti hyvinvointialueet. Olisi tärkeää selkeyttää myös kuntien roolia Istanbulin sopimuksen toimeenpanossa. Kunnat vastaavat edelleen esimerkiksi varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta, nuorisotyöstä, liikuntapalveluista ja kaupunkisuunnittelusta. Näillä toiminnoilla on keskeinen merkitys väkivallan ennaltaehkäisyssä. Siksi olisi perusteltua kuvata toimeenpanosuunnitelmassa tarkemmin, miten kuntien tehtävät ja yhteistyö hyvinvointialueiden kanssa varmistetaan toimeenpanon eri osa-alueilla.

Toimeenpanosuunnitelman toimenpiteille ei ole osoitettu erillistä rahoitusta, vaan ne toteutetaan pääosin eri hallinnonalojen määrärahojen puitteissa. Tämä tulee rajoittamaan tavoitteiden toteutumista, erityisesti alueilla, joilla resurssit ovat jo ennestään rajalliset. On tärkeää varmistaa riittävä ja pitkäjänteinen kansallinen rahoitus.

Moni toimenpide edellyttää selkeästi riittäviä ja pitkäjänteisiä resursseja, erityisesti hyvinvointialueilla ja järjestöissä. Tavoitteet jäävät helposti paperille ilman konkreettista taloudellista tukea ja selkeää vastuunjakoa.

Suunnitelma osoittaa selkeästi, että naisiin kohdistuvaan ja perheväkivaltaan suhtaudutaan vakavasti, ja siinä huomioidaan niin palvelujärjestelmän kuin lainsäädännön kehittämistarpeet.

Tiedonkeruun ja tutkimuksen järjestelmällinen kehittäminen on selkeä vahvuus. Tämä tukee paitsi vaikuttavuuden arviointia myös päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja jatkuvuutta.

Suunnitelma on sisällöllisesti vahva ja ajankohtainen, mutta sen vaikuttavuus riippuu lopulta siitä, miten sitoutuneesti eri toimijat vievät toimet käytäntöön resurssien, koulutuksen, seurannan ja ohjauksen näkökulmista.

Ihatsu Jan
Helsingin kaupunki - Pormestari

